

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/67/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7511213293
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Solčányová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7511213293.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Diany Solčányovej a členiek senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a JUDr. Ludviky Bodnárovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú W. T. nar. XX.X.R. bývajúcu u matky zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice dieťaťa rodičov G. B. T. nar. XX.X.R. bývajúcej v O. Č..T.. R. prechodne bývajúcej v O. A. I. J.. Č..T.. XX u Ľ. X. zastúpenej advokátom JUDr. Imrichom Tormom L.L.M. so sídlom v Košiciach na Vodnej ul. č. 3 a D. T. nar. X.X.R. bývajúceho v X. Č..T.. R. zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Martincom so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Werferovej ul. č. 1 v konaní o zákaz styku otca s maloletým dieťaťom o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie zo 17.12.2012 č.k. 13P 27/2011-100 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Košice-okolie z 15.12.2009 sp.z. 4P 32/2009 v časti týkajúcej sa úpravy styku otca s maloletým dieťaťom tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. W. každý páry vikend od piatku od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod., každý nepárny rok počas jarných prázdnin od piatku od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod., každý páry rok vo Veľkonočný pondelok od 9.00 hod. do 17.00 hod., cez letné prázdniny od 16.7. od 9.00 hod. do 31.7. do 17.00 hod., od 16.8. od 9.00 hod. do 30.8. do 17.00 hod., každý nepárny rok 24.12. od 9.00 hod. do 19.00 hod., každý páry rok 25.12. od 9.00 hod. do 19.00 hod., každý páry rok od 31.12. od 9.00 hod. do 5.1. do 17.00 hod. s tým, že matka je povinná maloleté dieťa pripraviť na styk s otcom v určený čas a otec v určený čas maloleté dieťa v mieste bydliska matky prevziať a dieťa matke v mieste jej bydliska v určený čas odovzdať. Rozhodol, že o trovách štátu bude rozhodnuté samostatným uznesením a o trovách účastníkov konania rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil právom dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov v súlade s článkom 8 Dohovoru o právach dieťaťa a s poukazom na dva znalecké posudky podané v priebehu dvoch rokov, (účelom ktorých bolo posúdiť či je v záujme maloletej zakázať otcovi styk s maloletou) a na zhodné závery týchto znaleckých posudkov, nepotvrdzujúcich tvrdenia matky v návrhu na zákaz styku otca s maloletou. V odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že ani znalec P.. W. W. v znaleckom posudku z 25.11.2009 podanom pod sp.zn. 4P 32/2009 (tiež evidovanom na konajúcom súde) nezistil kontraindikáciu pre kontakt mal. W. s otcom a znalec T.. F.. P. X. I.. v znaleckom posudku z 24.9.2012 dokonca uviedol, po zistení, že nezistil úzkostnú reakciu maloletej vo vzťahu k otcovi, že je nevyhnutné obnoviť plnohodnotne vzťah maloletej s otcom, aby nedošlo k syndrómu zavrhnutého rodiča. Zdôraznil, že aj keď obidvaja rodičia uplatňujú rozdielny výchovný štýl vo vzťahu k maloletej, maloletá má možnosť vybrať si rodičovské vzory, s ktorými sa stotožní v rámci riešenia rôznych situácií, čo je pre ňu rozhodne prospešné. Tiež uviedol, že pri realizácii styku otca s maloletou prítomnosť matky nie je žiaduca. Zistený skutkový stav právne posúdil podľa §-u 24 ods. 3, 4, §-u 36 ods. 1 s poukazom na § 25 a 26 Zákona o rodine. O trovách konania účastníkov rozhodol podľa §-u 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podala matka odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu podľa §-u 221 ods. 1 a/, b/, c/, d/ a e/ O.s.p. a dôrazne vytkla súdu prvého stupňa, že pri rozhodovaní nevzal do

úvahy nevôľu maloletej stretávať sa s otcom, túto nevypočul, počas celého konania sa zameriaval len na tvrdenia rodičov, ktoré boli logicky protichodné, vo väčšine sa stotožnil s klamstvami udávanými otcom. Rovnako mu vytkla, že nevykonala ňou navrhnutý dôkaz nariadiť nové psychologické vyšetrenie maloletej, či je schopná vypovedať pred súdom o svojom nezáujme stretávať sa s otcom a rovnako sa nezaoberala otázkou zaujatosti znalcov, ktorú nie je možné vylúčiť, nakoľko matka otca maloletého dieťaťa je zamestnaná v zdravotníctve. Matka v odvolaní uviedla, že podala sťažnosť na priebeh znaleckého dokazovania znalcom X. Ministerstvu spravodlivosti SR, s ktorou sa konajúci súd nezaoberala. Poukázala na povinnosť súdu vykonať aj ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu aj keď ho účastníci nenavrhli v súlade s §-om 120 ods. 2 O.s.p. Vytkla konajúcejmu súdu, že vyjadrenie otca z 11.10.2011 jej nedoručil, ani jej právnenému zástupcovi, čím jej odňal možnosť konať pred súdom tým, že nemala možnosť reagovať na klamlivé vyjadrenia otca. Uviedla, že konajúci súd pri rozhodovaní nevezal do úvahy záujmy a potreby maloletej, ak určil čas odovzdávania maloletej na 19.00 hod., čo je podľa jej názoru príliš neskoro, nakoľko sa maloletá po návrate domov potrebuje pripraviť na nasledujúci deň do školy a pripraviť sa na spánok. Rovnako sa nezaoberala pri rozhodovaní tým, či maloletá navštevuje krúžky, prípadne iné aktivity v čase úpravy styku s otcom a pri rozhodovaní sa stotožnil s navrhovanou úpravou otcom. Úpravu styku otca s maloletou počas vianočných sviatkov označil v rozpore so záujmom maloletej, pretože táto každý rok na Štedrý deň bude pohadzovaná z domácnosti do domácnosti a zaťažovaná minimálne dvakrát cestovaním v tento deň. Aj v závere odvolania opäť zdôraznila, že súd pri rozhodovaní nevezal do úvahy vôľu a záujem maloletej, čím porušil jej právo garantované článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a článkom 12 Dohovoru o právach dieťaťa. Konštatovala, že dieťa má právo vyjadriť slobodne svoj názor, jeho požiadavky majú byť brané do úvahy v každej záležitosti alebo postupne, ktoré sa ho týkajú. Navrhla odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. K odvolaniu pripojila kópiu sťažnosti adresovanú ministrovi spravodlivosti na postupy znalca X.M..

Otec mal. W. sa k odvolaniu matky nevyjadril.

Kolíznym opatrovníkom vo vyjadrení k odvolaniu matky poukázal na skutočnosť, že matka v priebehu dvoch rokov dvakrát podala návrh na zákaz styku otca s maloletou, a v dvoch znaleckých posudkoch podaných od r. 2009 nebola zistená kontraindikácia pre styk otca s maloletou. Zdôraznil, že matke bolo vyhovené ustanovením znalca X. po tom, čo nesúhlasila s ustanovením znalca P.. W. W.. Konštatoval, že zo znaleckého posudku T.. F.. P. X. I. vyplýva, že mal. W. má k otcovi neutrálny, skôr pozitívny vzťah vzhľadom na dobu odlúčenia, obaja rodičia majú primerané predpoklady pre jej výchovu a výchovné pôsobenie tak matky, ako aj otca je pre dieťa prospešné, a preto styk otca s maloletou bez prítomnosti matky je v záujme maloletej. Navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, pretože nariadené znalecké dokazovanie nepreukázalo dôvody pre zákaz styku otca s maloletou a upravený styk súdom zohľadňuje právo obidvoch rodičov podieľať sa na výchove maloletej, ako aj jej právo na starostlivosť oboch rodičov.

Podľa §-u 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa odseku 2 cit. zák. ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa §-u 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa §-u 214 ods. v spojení s §-om 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je opodstatnené. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a zákonne rozhodol o úprave styku otca s mal. W. po zamietnutí návrhu matky na zákaz styku otca s maloletou, v súlade s §-om 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo ku dňu rozhodovania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Nestotožňuje sa s odvolacou námietkou matky, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že vyjadrenie otca z 11.10.2011 (č.l. 14) jej nebolo doručené. Zo spisu nepochybne vyplýva, že právna zástupkyňa matky využijúc právo zástupkyne účastníčky konania nahliadla do spisu a na základe žiadosti jej boli vyhotovené fotokópie listov č. 14 až 21 obsahujúce toto vyjadrenie (fotokópie boli matke vydané 3.12.2012). Odvolací súd je

toho presvedčenia, že matka mala dostatočný časový priestor a možnosť vyjadriť sa k skutkovým okolnostiam tvrdeným otcom vo vyjadrení na čl. 14 do vyhlásenia rozsudku 17.12.2012. Odvolací súd k dôvodom napadnutého rozhodnutia v súlade s §-om 219 ods. 2 O.s.p. dodáva, že súd prvého stupňa zákonne rozhodol, ak návrhu matky na zákaz styku otca s maloletou nevyhovel, pretože jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku otca s mal. W. by mohla byť aktuálna nevyhnutnosť takéhoto rozhodnutia a jej záujem, ktorý z vykonaného dokazovania nevyplýva. Zákaz styku otca s dieťaťom je taký zásah do práva na ochranu rodinného života, z ktorého vyplýva aj požiadavka pozitívneho záväzku SR vytvárať predpoklady pre to, aby prerušený kontakt otca s dieťaťom mohol byť perspektívne obnovený. Táto požiadavka je zosilnená aj povinnosťou súdu podľa §-u 178 O.s.p., ktorý mu tiež v odseku 1 ukladá, aby v konaní starostlivosti o maloletých viedol rodičov k riadnemu plneniu povinností, pri starostlivosti o maloleté dieťa. Odmietanie mal. W. a jej neodôvodnená nechť stretávať sa s otcom tvrdená matkou, ale vyvrátená znaleckým dokazovaním, sama osebe nemôže byť dôvodom na zákaz styku. Práve naopak, širším záujmom maloletej, ako to vyplýva aj zo znaleckého posudku, je naplnenie cieľov jej riadnej výchovy a konajúci súd úpravou styku splnil svoje zákonnú povinnosť urobiť všetko pre to, aby sa narušený vzťah medzi otcom a dieťaťom obnovil. Konajúci súd rozhodol v súlade s právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, o rovnocennom striedaní oboch rodičov na výchove a starostlivosti o maloleté deti v pomere 50/50 a odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na psychologické štúdie dokazujúce, že uprednostňovanie role matky pred rolou otca nie je v záujme detí, pretože tieto obidve role sú nezastupiteľné. Odvolací súd konštatuje, že v priebehu konania neboli produkované také dôkazy, ktoré by opodstatňovali tak závažný zásah do výkonu rodičovských práv otca, akým je nepochybne zákaz jeho styku s maloletou. Neboli preukázané tvrdenia matky, že by otec demonštroval voči maloletej svoje negatívne vlastnosti, v dôsledku ktorých by sa ho maloletá bála, že by na ňu zle vplývali, alebo boli negatívnym vzorom pre jej správanie. Práve naopak, pri stretnutí otca s maloletou u znalca maloletá bezproblémovo nadviazala kontakt s jeho asistentkou, výzvu ktorej, aby ostala sama s otcom bez prítomnosti matky najprv odmietla, po krátkej chvíli, kedy ju otec nenútil k spoločnej hre, sama ho vtiahla do svojej hry, reagovala na neho pozitívne a bezprostredne. Pozornosti odvolaciemu súdu neušlo tvrdenie matky v konaní, že maloletá mala strach, že ju otec neprinesie domov, keď ju mal u seba, prípadne, že po návrate od neho zvracala a v noci sa budila a prežívala stavy úzkosti a z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa dospel k presvedčeniu, že prípadné takéto správanie maloletej, nie je dôsledkom negatívneho vplyvu otca, ale je odrazom neschopnosti matky uznať rolu a dôležitosť druhého rodiča v živote maloletej. Táto neschopnosť matky podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva z jej negatívnych zážitkov s otcom. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na konštantnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že konflikty medzi rodičmi a obava toho, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti zo styku maloletého dieťaťa s druhým rodičom, nemôže byť riešená formou zákazu styku druhého rodiča s dieťaťom (porovnaj uznesenie ÚS ČR z 21.6.2005 sp.zn . II.ÚS 251/05). Rovnako ani hostilné vzťahy medzi rodičmi samy osebe nie sú dôvodom na takýto závažný zásah do rodinného života. Odvolací súd nezistil, rovnako ako súd prvého stupňa, potrebu ďalšieho dokazovania znalcom z odboru psychológie, pretože znalecký posudok znalca X. celkom jasne diagnostikuje vzájomné vzťahy rodičov a dieťaťa, na čo sú bez ďalšieho potrebné odborné vedomosti. Tento znalecký posudok dáva dostatok podkladov pre zákonné rozhodnutie v merite veci a z odbornej diagnostiky vzájomných vzťahov nepochybne vyplýva, že zákaz styku otca s maloletou nie je v jej záujme, ale naopak v jej záujme je úprava styku s otcom za účelom obnovenia ich vzájomného vzťahu po dlhšej dobe odlúčenosti. Relevantné skutočnosti zistené vyššie menovaným znalcom dovoľujú záver, že na nevlí maloletej stretávať sa s otcom participuje matka maloletej, pretože otec nevykazuje znaky, pre ktoré by bolo nutné jeho styk čo i len obmedziť, a nie to ešte zakázať. Právo otca participovať na osobnej starostlivosti dieťaťa a jeho výchove je obmedzené už samotnou skutočnosťou, že dieťa bolo zverené do osobnej starostlivosti matky. Z uvedených dôvodov a na základe uvedených úvah odvolací súd dospel k presvedčeniu, že upravený styk otca s maloletou rozhodne nemôže ohroziť, pri správnej výchove matky a tiež správnej príprave maloletej jej duševný vývoj. K odvolacej námietke matky, že súd nevykonal ňou navrhnuté všetky dôkazy, konkrétne nenariadil ďalšie znalecké dokazovanie, odvolací súd dodáva, že v súlade s §-om 120 O.s.p. je síce súd povinný vykonať aj ďalšie dôkazy, ale iba v tom prípade, ak je to nevyhnutné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí. Zásadne súd určuje rozsah a mieru, v ktorej sa dokazovanie vykoná. Len on má právo rozhodnúť o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. Z obsahu základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR nevyplýva pre všeobecný súd ústavná povinnosť vykonať dôkazy, ktoré označil účastník konania (uznesenie Ústavného súdu SR I.ÚS 75/96). K ďalšej odvolacej námietke matky, že napriek právu dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor konajúci súd mal. W. nevypočul, odvolací súd dodáva, že je síce pravdou, že s realizáciou procesných práv a povinností konania pred súdom bezprostredne súvisí aj právo dieťaťa vyjadriť svoj názor na otázky, ktoré sa ho týkajú, ale z ust. §-u 178 ods. 2 druhej vety O.s.p., ktoré ráta s možnosťou výsluchu maloletého dieťaťa vyplýva, že súd tak urobí, ak je to vhodné. Zo slovného spojenia „ak je to vhodné“ vyplýva, že je úlohou súdov, aby v každom jednotlivom prípade starostlivo skúmali, či okolnosti prípadu

vyžadujú vypočutie maloletého dieťaťa. Odvolací súd sa v plnom rozsahu v tejto otázke stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v tejto právnej veci nebolo vhodné so zreteľom na útlý vek maloletej a výsledky dokazovania ju vypočúvať pred súdom, pretože vykonané dokazovanie dáva dostatočný základ pre rozhodnutie o návrhu matky, nota bene zákon umožňuje zistenie názoru dieťaťa aj inými prostriedkami, napríklad výsluchom znalca alebo prostredníctvom kolízneho opatrovníka. V tomto prípade bol názor dieťaťa na styk s otcom nepochybne zistený znaleckým dokazovaním, preto výsluch 8-ročného dieťaťa nepochybne zaťažujúci jeho psychiku, nebol vhodný. Vo vzťahu k odvolacím námietkam matky týkajúcim sa rozsahu upraveného styku otca s maloletou odvolací súd zdôrazňuje, že právo styku otcovi zaručuje tráviť s dieťaťom polovicu voľného času, čo zahŕňa právo dieťa vidieť, právo na prístup k dieťaťu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času, právo výlučne výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť a tiež právo na náhradu za čas trávenia, ktorý sa nerealizoval z objektívnych dôvodov, preto sú výhrady matky súvisiace s nevyhnutnosťou prípravy maloletej do školy a na spánok, so zreteľom na túto úvahu, irelevantné. Konajúci súd zákonne rozhodol, ak autoritatívnym rozhodnutím upravil styk otca s maloletou, pretože súčasné vzťahy medzi rodičmi maloletej akúkoľvek dohodu vylučujú a participácia otca na starostlivosti o maloletú je nepochybne v jej záujme. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa §-u 219 ods. 1 O.s.p. a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ho doplnil o vyššie uvedené dôvody podľa §-u 219 ods. 2 O.s.p.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.